

İNTERNETTE KURUMSAL RAPORLAMA
BİST 100 ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN ŞİRKETLER ÜZERİNDE BİR İNCELEME
INTERNET CORPORATE REPORTING: AN INVESTIGATION ON COMPANIES PROCESSED
IN THE BIST 100 INDEX

Gülçin YILDIRIM¹
Tuğçe UZUN KOCAMIŞ²

ÖZET

İşletmeler tarafından finansal bilgilerin yayınlanmasında internetin küresel bir uygulama olarak benimsenmesi, dünya genelinde halka açık şirketler arasında yaygın olarak görülmektedir. İnternet, mevcut hissedarlarla sürekli iletişim kurabilmek ve potansiyel şirketleri çekebilmek amacıyla halka açık şirketler için yeni bir raporlama ortamı yaratmaktadır.

Türkiye’de şirketlerin çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındaki performanslarını baz alan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi, Borsa İstanbul’da işlem gören şirketlerin kurumsal sürdürülebilirlik konusundaki uygulamalarının arttırılmasını amaçlamaktadır. BIST Sürdürülebilirlik Endeksine alınacak şirketler Ethical Investment Research Services Limited (EIRIS) tarafından değerlemeye tabi tutulmakta olup değerlemede tek kriter olarak kamuya açık bilgi ele alınmaktadır.

Çalışmamızda BIST 100 endeksinde yer alan fakat BIST Sürdürülebilirlik Endeksi ve değerlemeye tabi şirketler listesinde yer almayan 39 şirketin internet siteleri EIRIS değerlendirme çalışmasında dikkate alınacak kaynaklar açısından içerik analiz yöntemi ile analiz edilerek endeks kriterlerini karşılamaları amacıyla internet sitelerinde yayınlamaları gereken ilave bilgilerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda çalışma kapsamındaki 39 şirketin internet siteleri üzerinden yatırımcılara ve ilgi duyanlara şirket hakkında genel bilgiler, ürün ve hizmetler, yatırımcı ilişkileri, insan kaynakları, kurumsal yönetim ve finansal sonuçlarına ilişkin bilgileri paylaştıkları, sürdürülebilirlik uygulamalarına ilişkin bilgi paylaşımının ise sınırlı düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnternette Kurumsal Raporlama, Sürdürülebilirlik Endeksi, İçerik Analizi

ABSTRACT

The adoption of the internet as a global application for the publication of financial information by businesses is widely seen among publicly traded companies worldwide. The Internet creates a new reporting environment for publicly traded companies in order to constantly communicate with existing shareholders and attract potential companies.

BIST Sustainability Index which is based on environmental, social and corporate governance issues of the companies in Turkey, aims to increase the applications on corporate sustainability of the companies in Istanbul Stock Exchange. Companies to be taken into the BIST Sustainability Index are valued by Ethical Investment Research Services Limited (EIRIS) and public information is considered as the sole criterion for valuation.

In our study, the websites of 39 companies included in the BIST 100 index but not included in the BIST Sustainability Index and the list of companies subject to valuation are analyzed with the content analysis method in terms of the sources to be considered in the EIRIS valuation study and it is aimed to determine the additional information they need to publish on the websites in order to meet the index criteria. As a result of the study, it is determined that 39 companies in the scope of the study share information with investors and interested people about general information about the company, products and services, investor relations, human resources, corporate governance and financial results through websites and information about sustainability practices is limited.

Keywords: Enterprise Reporting on the Internet, Sustainability Index, Content Analysis

¹ Dr. Öğr. Üyesi İstanbul Sebhattin Zaim Üniversitesi, E-mail: gulcin.yildirim@izu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, E-mail: tugce.uzun@istanbul.edu.tr

1. GİRİŞ

Şirketlerin gönüllülük esasıyla kendilerini anlattıkları bir platform olarak internetten kurumsal raporlama son yıllarda yükselen bir ivme göstermiştir. Bu hızla büyüyen olgunun faydaları arasında, erişim kolaylığı, raporların basılması ve gönderilmesi ile ilgili maliyetlerin düşürülmesi ve verilerin hızlı karşılaştırılması ve analizi bulunmaktadır. Finansal bilgilerin internet üzerinden raporlanmasının diğer bir avantajı da şirketler arasında çok çeşitli raporlama uygulamaları oluşturan, zor veya hızlı kurallar veya yönergelere sahip olmamasıdır.

Bilgi teknolojisindeki gelişmelerle birlikte internetin daha yaygın kullanımı, sağladığı maliyet tasarrufu ve daha fazla sayıda kullanıcıya bilgiyi ulaştırması internette kurumsal raporlamanın yaygınlaşmasının temel nedenleridir. İnternet, şirketlerden bilgi kullanıcılarına doğru akan bilginin miktarını ve hızını artırmış, maliyetini düşürmüş, hem mali hem de mali olmayan bilgilere erişim kolaylığı getirmiştir. Kurumsal raporlar işletmelerin, faaliyetlerini ve bu faaliyetlerinin sonuçlarına ilişkin bilgileri paydaşlarına aktardıkları bir platformdur.

Son yıllarda ivme kazanan bir diğer uygulama ise Sürdürülebilirlik Raporlaması'dır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yayımlanan sürdürülebilirlik raporlarının sayısında sürekli bir artış olmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz üzere internet teknolojisinin daha fazla kullanımı şirket yönetimlerine bilgiyi dağıtmanın alternatif bir yolunu sunmaktadır. Paydaşların sürdürülebilirlik konularında iletişim kurma talepleri ve şeffaflığın, raporlamanın ve hesap verebilirliğin stratejik önemi konularında şirketler üzerinde artan baskılar sonucu şirketler son yıllarda interneti sürdürülebilirlik raporlamaları ve iletişimi için alternatif bir araç olarak kullanmaya başlamıştır.

Bu bağlamda çalışma Borsa İstanbul (BİST) 100 endeksinde işlem gören ve Sürdürülebilirlik endeksinde ve değerlemeye tabi şirketler listesinde yer almayan 45 şirketin internet üzerinden yaptıkları kurumsal raporlama uygulamalarını içerik analizi yöntemi ile analiz ederek, bu şirketlerin endeks kriterlerini karşılamaları amacıyla web sitelerinde yayınlamaları gereken ilave bilgileri tespit etmeyi amaçlamaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Kurumsal Sürdürülebilirlik, ekonomik, çevresel ve sosyal faktörlerin kurumsal yönetim ilkeleri ile birlikte uzun vadeli değer yaratmak amacıyla şirket faaliyetlerine ve karar mekanizmalarına uyarlanması ve bu uyarlamadan kaynaklanabilecek risklerin yönetilmesidir. Kurumsal sürdürülebilirlik, potansiyel yatırımcıları çekmek isteyen şirketler açısından önemli fırsatlar içermektedir (Çıtak ve Ersoy 2016: 43-57). Bu bölümde konuya ilişkin yapılan bazı çalışmalara yer verilmektedir.

Momany ve Al-Shorman (2006) 2004 yılında Amman borsası ilk pazarda yer alan Ürdün şirketlerinin internetten yayınladıkları finansal raporları incelemişlerdir. Araştırma kapsamında yer alan şirketlerin % 45'inin internet sitelerinin mevcut olduğu, bu şirketlerden % 70'inin internet sitelerinden finansal bilgilerini açıkladığı tespit edilmiştir. Ayrıca, şirketlerin % 31,5'u kapsamlı mali tablo seti hakkında bilgiler, diğerleri kısmi (% 15,8) veya özet (% 52,7) finansal sonuçları vurgulamışlardır. Genel olarak, yapılan araştırmanın sonuçları web sitelerinde finansal bilgi rapor eden şirketlerin büyüklük, mülkiyet ve uluslararası yatırımcı sayısı bakımından web tabanlı olmayan şirketlerden daha iyi durumda olduklarını ortaya koymuştur (Momany ve Al-Shorman 2006: 127-139).

Bir başka çalışma Mısır borsasında yer alan şirketlerin kurumsal internet raporlama düzeyini etkileyebilecek potansiyel faktörleri incelemektedir. Mısırlı şirketler tarafından web sitelerinde yayınlanan bilgilerin incelenmesine yönelik içerik analizi ve internet raporlamasındaki belirleyicileri incelemek için sıradan en küçük kareler çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Mısırlı şirketlerin yüzde 56'sının kendi web sitelerinde önemli miktarda bilgi paylaştıkları tespit edilmiştir. Buna ek olarak, makale bazı finansal özelliklerin şirketlerin internetten raporlama derecesinin çeşitliliğini açıkladığını bulgular. Özellikle, karlılık, yabancı yatırımcılar ve faaliyet gösterilen sektör Mısır şirketlerinin web sitelerinde yayınlanan bilgilerin miktar ve sunum biçimlendirmesinin belirleyicileridir. Bununla birlikte, şirket büyüklüğü, kaldıraç, likidite ve denetçi boyutu gibi diğer unsurlar kurumsal internet raporlama uygulamaları üzerinde etki yaratmamaktadır (Aly, Simon ve Hussainey 2009: 188-202).

Bozcuk (2012) tarafından yapılan çalışmada İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında (İMKB) yer alan tüm şirketlerin web siteleri İnternette Finansal Raporlamanın gelişmişliğini araştırmak ve şirketlere özgü sürücülerini açıklamak amacıyla analiz edilmiştir. Çok değişkenli regresyon analizi çerçevesinde ölçülen büyüklük, denetçi ve kurumsal yönetim etkilerinin İnternette Finansal Raporlamanın gelişmişliğini etkilediği sonucunu ortaya çıkmıştır. Çalışmanın diğer bir bulgusu da analizin küçük ve büyük şirketler için ayrı regresyonlar uygulayarak genişletildiğinde bu etkilerin sadece büyük şirketler için geçerli olduğudur (Bozcuk 2012: 786-800).

Boubaker, Lakhal ve Nekhili (2012) tarafından Fransa'da web tabanlı kurumsal açıklamanın kapsamını incelemek amacıyla yapılan çalışmada kurumsal bilgiyi yaymak için internet kullanımının analiz edilmesi ve açıklama endeksleri seti geliştirilmesi amaçlanmıştır. 2005'te Fransa'da halka açık 529 şirket verileri betimsel analiz yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Çalışma Fransız şirketlerinin mevcut bilgiyi yaymak için internet kullandıklarını göstermiştir. Ayrıca, büyük ölçekli şirketlerin, denetime tabi tutulan şirketlerin, dağınık bir sahiplik yapısına sahip şirketlerin, tahvil veya hisse senedi ihraç eden şirketlerin ve teknoloji şirketlerinin, hissedarlarına bilgi ifşa etmek için webi yoğun bir şekilde kullandıkları sonucu ortaya konmuştur (Boubaker, Lakhal ve Nekhili 2012: 126-155).

Ürdün'de internet üzerinden finansal raporlamanın durumunu incelemek üzere Momany, Al-Malkawi ve Mahdy (2014) tarafından yapılan çalışmada Amman Borsası'nda işlem gören 127 şirket incelenmiştir. İşletme büyüklüğü, finansal kaldıraç, hisse yapısı gibi şirkete özgü bazı özelliklerin şirketleri muadillerinden ayırt edebileceği ve finansal sektörün sanayi ve hizmetler sektörlerine kıyasla bilgiyi yaymak için internet kullanımında daha ileri olduğu çalışma sonuçları olarak belirtilmektedir (Momany, Al-Malkawi ve Mahdy 2014: 158-174).

İnternette kurumsal raporlama uygulamalarını etkileyen unsurları tespit etmek amacıyla Türkiye'de yapılan çalışmada 2011 yılının sonu itibariyle BIST-100 (Borsa İstanbul-100) endeksinde yer alan 92 şirketin internet siteleri 2012 yılında içerik analizi yöntemi ile analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda araştırma kapsamındaki şirketlerin %97'sinin kurumsal internet sitelerinde, büyük bir ölçüde bilgi paylaşımında buldukları sonucuna ulaşılmıştır (Özsözgün Çalışkan ve Güler 2014: 251-274).

Bangladeş'de borsada işlem gören şirketler üzerine içerik analizi yöntemiyle yapılan araştırma kapsamında Dhaka Borsasında (DSE) kayıtlı 98 şirketin web siteleri incelenmiştir. Sonuçlar, genel olarak Bangladeş'teki şirketlerin şirket genel görünümü, ürün ve hizmetler, yatırımcı ilişkileri, yönetim ve insan kaynakları, kurumsal sosyal sorumluluk, kurumsal yönetim ve finansal konularda rapor sunduğunu ortaya koymaktadır (Mitra, Hossain ve Mazumder 2017: 25-30).

Mısır Borsası'na kayıtlı finansal olmayan şirketler üzerine internette kurumsal raporlama uygulamalarının yapısı ve belirleyicileri hakkında yapılan araştırma keşifsel bilgi sağlamıştır. Web sitelerini değerlendirmek amacıyla açıklama endeksi metodu kullanılmıştır. Uygulanan endeks üç ana kriter içermektedir: içerik, kullanıcı desteği ve sunum. Elde edilen sonuçlar, 172 şirketin ankete katıldığını, 120'sinin erişilebilir web sitelerinin bulunduğunu göstermektedir. 70 şirket çevrimiçi finansal bilgi sağlamaktadır. Bu bulgular, Mısır borsasına kayıtlı ve internette kurumsal raporlama uygulamaları yapan şirket sayısının, gelişmiş ülkelerdeki meslektaşlarıyla karşılaştırıldığında halen düşük olduğunu göstermektedir (Ahmed, Burton ve Dunne 2017: 35-60).

3. BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi, Türkiye'de sürdürülebilirlik konusundaki farkındalığın artırılması ve Borsa İstanbul'da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer alacağı bir endeks oluşturulması amacıyla ortaya çıkmıştır (Özsözgün Çalışkan ve Güler 2013: 57-84).

Sürdürülebilirlik raporu, şirketlerin günlük faaliyetlerinin ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerini anlattıkları raporlardır. Borsalar global yatırımcıların dikkatlerini çekebilmek amacıyla sürdürülebilirlik konusunda çalışmalar yapmışlardır. Bu amaçla sürdürülebilirlik kılavuzu oluşturulmuş, sürdürülebilirlik konusunda bilinçlendirmeye yönelik eğitimler düzenlenmiş ve işletmelerin bu süreçte kendilerini

değerlendirmelerine destek olmak amacıyla sürdürülebilirlik endeksleri oluşturulmuştur (Çıtak ve Ersoy 2016: 43-57). Sürdürülebilirlik endeksleri 1990 yılından itibaren görülmektedir (Al-Htaybat 2011:5-26). Dow Jones (1999) ve FTSE (2001) sürdürülebilirlik göstergesi olarak yatırımcılar ve finansal piyasalar tarafından dikkate alınan ilk endekslerdir (Çıtak ve Ersoy 2016: 43-57).

Türkiye’de Borsa İstanbul, şirketlerin kurumsal yönetim ve çevresel ve sosyal alanlarındaki uygulamalarını yaygınlaştırmayı hedeflemiştir. Sürdürülebilirlik endeksinin bu hedefe ulaşmada önemli bir katkı sağlayacağı düşüncesiyle 2013 yılı Ekim ayında Ethical Investment Research Services Limited (EIRIS) ile iş birliği anlaşması yapılmıştır (BIST 2014). BIST Sürdürülebilirlik Endeksinin hesaplanması amacıyla imzalanan anlaşmaya göre EIRIS, Borsa İstanbul şirketlerini uluslararası sürdürülebilirlik kriterlerine göre değerlemeye tabi tutmakta olup, değerlemelerde sadece “kamuya açık” bilgiler kullanılmaktadır (EIRIS 2015).

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi şirketlerin kurumsal risklerini etkin şekilde yürütmesini sağlayacak rekabet avantajını da beraberinde getirecektir. Endeks şirketlere kurumsal performanslarını ulusal ve uluslararası şirketlerle karşılaştırma olanağı verecektir. Şirketlerin çevresel, sağlık, istihdam, güvenlik gibi uluslararası piyasalarda sürdürülebilirlik açısından önem arz eden konularda yaklaşımının ortaya konması uzun vadede şirketin uluslararası bilinirliğine katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede riskini analiz eden, rekabet avantajı yaratan endeks kapsamındaki şirketlerin itibarı artacak ve daha fazla yatırımcının tercih sebebi olabilecektir (BIST 2014) (Çıtak ve Ersoy 2016: 43-57).

4. METODOLOJİ

4.1 Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Çalışmamız Borsa İstanbul (BİST) 100 endeksinde işlem gören ve Sürdürülebilirlik endeksinde ve endeks değerlendirmeye tabi şirketler listesinde yer almayan 39 şirketin internet üzerinden yaptıkları kurumsal raporlama uygulamalarını analiz ederek, bu şirketlerin sürdürülebilirlik endeksinde yer alabilmeleri için gerekli kriterleri karşılamaları amacıyla web sitelerinde yayınlamaları gereken ilave bilgileri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla araştırma kapsamına alınan şirketlerin internet siteleri içerik analizi yöntemi ile analize tabi tutulmuştur.

Değerleme listesinde yer almayan 39 şirketin internet sitesi BIST Sürdürülebilirlik Endeksi Araştırma Metodolojisi kapsamında kamuya açık bilgi olarak değerlendirilmesinde dahil edilecek kaynaklar esas alınarak değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Bu başlıklar aşağıdaki gibidir (EIRIS 2015):

- Raporlar Bilgilendirme Metinleri
- Şirket web sitesi
- Düzenleyiciler veya kamu kurumları tarafından hazırlanmış ve kamuoyunun veya paydaşların erişebildiği bilgiler (Örn. Mali yetkililer, çevre kurumları)
- Kamuoyuna ve/veya paydaşlara açıklanmak üzere diğer üçüncü şahıslar tarafından hazırlanmış bilgiler (Örn. CDP-Carbon Disclosure Project)

Raporlar Bilgilendirme Metinleri Başlığı altında aşağıda belirtilen raporlar dikkate alınmıştır:

- Şirket yıllık mali rapor ve tabloları
- Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporları
- Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu
- Kurumsal Sosyal Sorumluluk Açıklamaları
- Sürdürülebilirlik Raporları
- Çevresel, Sosyal ve Toplumsal Konulara İlişkin Açıklamalar

5. BULGULAR

5.1 Araştırma Kapsamında Yer Alan Şirketlere İlişkin Genel Bilgiler

4 Kasım 2014 tarihinden itibaren XUSR koduyla fiyat ve getiri olarak hesaplanmaya ve yayınlanmaya başlayan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi için Kasım-Ekim olmak üzere yılda 1 endeks dönemi bulunmaktadır. Öncelikle BIST 30, BIST 50 endeksinde yer alan şirketler değerlemeye tabi tutulmuş akabinde 2016 yılından itibaren değerlendirilmeye tabi şirketler listesi, BIST 100 şirketlerinden gönüllü olanları da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Liste her yıl Aralık ayı içerisinde revize edilerek Borsa

İstanbul tarafından ilan edilmektedir (EIRIS 2015). "Endeks Seçim Kriterleri"nde ki eşik değerlerin geçilmesi endeks kapsamında yer almanın koşuludur.

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi 2017 yılı değerlemeye tabi şirketler listesinde yer alan 63 şirketin 59'u BİST-100 şirkettir. Bu 59 şirketin 40'ı hali hazırda Kasım 2016 – Ekim 2017 döneminde endekste yer almaktadır. Nihayetinde BİST-100 endeksinde olup, sürdürülebilirlik endeksinde ve değerlendirme listesinde olmayan 39 şirket çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Çalışmaya konu şirketler Ek.1 ve faaliyet gösterdiği sektörler Tablo 4.1 de sunulmuştur.

Tablo 4.1: Değerlemeye konu şirketler-Sektörel Dağılım

<i>Sektör</i>	<i>Şirket Sayısı</i>	<i>%</i>
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer sosyal Hizmetler	2	5,13
Elektrik Gaz ve Su	1	2,56
İmalat Sanayii	10	25,64
İnşaat ve Bayındırlık	1	2,56
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	2	5,13
Madencilik	2	5,13
Mali Kuruluşlar	12	30,77
Taş ve Toprağa Dayalı	2	5,13
Teknoloji	1	2,56
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar	5	12,82
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	1	2,56
Genel Toplam	39	100,00

Çalışma kapsamındaki şirketlerin % 31'i (12 şirket) mali kuruluşlardan oluşurken, %26'sı (10 şirket) imalat sanayiinde faaliyet göstermektedir. Çevresel etkileri nispeten daha yüksek olabilecek sektörler olan enerji ve madencilik sektöründen ise toplam 3 şirket çalışma kapsamında ki şirketler arasındadır.

5.2 İnternet Siteleri Üzerinde Sunulan Konu Başlıkları

Analize konu 39 şirketin internet siteleri kamuya açık bilgi olarak değerlendirme çalışmasında dahil edilecek kaynaklar çerçevesinde analize tabi tutulmuştur. Yapılan değerlendirme sonucunda Raporlar Bilgilendirme Metinleri Başlığı altında yer alan raporlara ilişkin aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır:

Tablo 4.2: Raporlar Bilgilendirme Metinleri Başlığı Altında Yer Alan Raporlar

<i>Başlıklar</i>	<i>Var</i>	<i>Yok</i>	<i>Toplam</i>
Şirket yıllık mali rapor ve tabloları	39	0	39
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu	7	32	39
Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu	36	3	39
Kurumsal Sosyal Sorumluluk Açıklamaları	21	18	39
Sürdürülebilirlik Raporları	4	35	39
Çevresel, Sosyal ve Toplumsal Konulara İlişkin Açıklamalar	22	17	39

Endeks değerlendirme metodolojisi kapsamında incelenen 39 şirkete ait internet sitelerinde finansal, kurumsal yönetim, kurumsal sosyal sorumluluk, sürdürülebilirlik ve çevre, sosyal ve toplumsal rapor ve açıklamalara yer verilip verilmediği araştırılmıştır. Tablo 4.2 söz konusu 39 şirketin sitelerinde bahse konu raporların mevcudiyetini göstermektedir.

BIST 100 endeksinde yer alan araştırma kapsamı kuruluşların tamamı zorunlu mali tablolarını internet sitelerinden yayınlamaktadırlar. İkinci sırada yer alan Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporunun ise 36 şirket tarafından internet sitelerinde yayımlandığı görülmektedir. Sürdürülebilirlik raporları ise daha az sayıda şirket tarafından hazırlanmakta ve internet üzerinden bilgi kullanıcılarına sunulmaktadır. Benzer şekilde Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporları da sadece 7 şirket tarafından sunulmaktadır.

Tablo 4.2'ye genel olarak bakıldığında şirketlerin Sosyal Sorumluluk dediğimiz kavramı benimsedikleri, bu konudaki yaklaşımlarını Sürdürülebilirlik Raporu olarak sunmuyor olsalar dahi

internet sitelerinde yer verdikleri belirli açıklamalar ile bunu paydaşlarla paylaşmakta oldukları görülmektedir. Sürdürülebilirlik raporu hazırlığı süreci işletmelerde farklı bir bakış açısı ve hem kalifiye personel hem de teknolojik destek bakımından farklı yapılmaları da gerektirmektedir.

Tablo 4.3: Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu				
SEKTÖR	Rapor Var	Rapor yok	Açıklama*	Genel Toplam
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer sosyal Hizmetler		2		2
Elektrik Gaz ve Su		1		1
İmalat Sanayii	1	8	1	10
İnşaat ve Bayındırlık		1		1
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın		2		2
Madencilik	1	1		2
Mali Kuruluşlar	4	7	1	12
Taş ve Toprağa Dayalı	1	1		2
Teknoloji		1		1
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar		5		5
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama		1		1
Genel Toplam	7	30	2	39

*Kurumsal Yönetim başlığı altında açıklama mevcuttur.

Kurumsal Yönetim; şirketlerin tüm paydaşları ile olan ilişkilerini, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde yürütmesi olarak tanımlanabilir (<https://cgf.ku.edu.tr/tr/content/kurumsal-yonetim-nedir>, 5 Ekim 2017'de erişildi). Türkiye'de özel sektör ve kamuda faaliyet gösteren tüm anonim şirketler tarafından uygulanabilecek kurumsal yönetim ilkeleri dünyadaki uygulamalara paralel olarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenmiştir. Kurumsal yönetim sürdürülebilir performans sunması bakımından önem arz eder. Sürdürülebilirlik uygulamalarının kurumlar içinde ki yansımaları Sosyal Sorumluluk olarak da tanımlanabilir. Kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) uygulamalarının işletmelerin itibarını ve marka değerlerini yükselttiği, yatırımcılara yönelik cazibeyi ve müşteri memnuniyetini çoğalttığı ve çalışanların motivasyonunu artırdığını ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır (Knox ve Maklan 2006: 508-516). Bu bağlamda araştırma kapsamında yer alan şirketlerin Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu, Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Açıklamaları başlıkları altında sunumlar yaptıkları görülmektedir. Yukarıda yer alan Tablo 4.3 bu başlıklar altında sunulan raporlara ilişkin sektör bazında sayısal verileri içerir. Tabloya bakıldığında Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporunun ağırlıklı olarak Mali Kuruluşlar tarafından yayınlandığı görülmektedir. BIST Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan 51 şirketten 18'nin (%35) mali kuruluş olduğu göz önünde bulundurulduğunda mali kuruluşların kurumsal yönetim uygulamalarına önem verdikleri söylenebilir.

Çalışma kapsamında yer alan şirketlerin internet siteleri Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu kapsamında incelendiğinde bir şirket dışında diğer tüm şirketlerin kurumsal yönetim ilkelerine uyum bilgilerini internet üzerinden paylaştıklarını görmekteyiz (Tablo 4.4).

Tablo 4.4: Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu				
SEKTÖR	Rapor Var	Rapor yok	Açıklama*	Genel Toplam
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer sosyal Hizmetler	2			2
Elektrik Gaz ve Su	1			1
İmalat Sanayii	9		1	10
İnşaat ve Bayındırlık	1			1
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	2			2
Madencilik	2			2
Mali Kuruluşlar	11		1	12
Taş ve Toprağa Dayalı	2			2
Teknoloji	1			1
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar	4	1		5
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	1			1
Genel Toplam	36	1	2	39

*2 şirkette Kurumsal Yönetim başlığı altında açıklama mevcuttur.

Kurumsal sosyal sorumluluk açıklamaları kapsamında yine ilk sırada mali kuruluşlar olmak üzere toplam 26 şirket internet siteleri üzerinden bilgi paylaşımında bulunmaktadır. Yapılan açıklamalar kurumsal sosyal sorumluluk (22 şirket), kurumsal yönetim (3 şirket) ve bir şirkette ilerleme raporu başlığı altında sunulmuştur (Tablo 4.5)

Tablo 4.5: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Açıklamaları

Sektör	Rapor yok/ Açıklama var	Rapor yok/ Açıklama yok	Açıklama*	Genel Toplam
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer sosyal Hizmetler		2		2
Elektrik Gaz ve Su	1			1
İmalat Sanayii	5	4	1	10
İnşaat ve Bayındırlık			1	1
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın	2			2
Madencilik	1	1		2
Mali Kuruluşlar	6	4	2	12
Taş ve Toprağa Dayalı	2			2
Teknoloji	1			1
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar	4	1		5
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama		1		1
Genel Toplam	22	13	4	39

*3 şirket Kurumsal Yönetim, 1 şirket İlerleme Raporu başlığı altında açıklamalarda bulunmuştur.

Sürdürülebilirlik raporları başlığı incelendiğinde ise sadece 4 şirketin Sürdürülebilirlik raporu yayınladığı tespit edilmiştir. Literatür kısmında da belirtildiği üzere Sürdürülebilirlik uygulamaları şirketlerin itibarını artırmakta, pozitif getiri sağlamaktadır. Çalışma kapsamındaki 39 şirket içinde 4 şirketin (% 10) sürdürülebilirlik raporu yayınlıyor olması bu kapsamda diğer raporlara nazaran daha düşük bir oranı temsil etmektedir.

Tablo 4.6: Sürdürülebilirlik Raporları

<i>Sektör</i>	<i>Rapor Var</i>	<i>Rapor yok</i>	<i>Rapor yok/ Açıklama var</i>	<i>Diğer*</i>	<i>Genel Toplam</i>
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer sosyal Hizmetler		2			2
Elektrik Gaz ve Su		1			1
İmalat Sanayii	1	9			10
İnşaat ve Bayındırlık				1	1
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım ve Yayın		2			2
Madencilik		2			2
Mali Kuruluşlar	1	10	1		12
Taş ve Toprağa Dayalı	1	1			2
Teknoloji	1				1
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar		5			5
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama		1			1
Genel Toplam	4	33	1	1	39

*Bir şirkette İlerleme Raporu Başlığı altında açıklama mevcuttur

Türkiye’de Çıtak ve Ersoy (2016) tarafından hisse senedi getiri oranları ve Piyasa Değeri/Defter Değeri Oranı üzerinden BIST Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yer alan şirketlere yatırımcı tepkisini ölçmeye yönelik yapılan araştırma neticesinde, getiri oranları açısından anlamlı bir fark bulunamamış, sürdürülebilirlik endeksinde yer alan şirketlerin Piyasa Değeri/Defter Değeri Oranı diğer gruba göre yüksek çıkmış olmasına rağmen günlük, haftalık, aylık getiri oranlarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Yatırımcıların konuyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarından hisse senetlerine olumlu yönde tepki göstermedikleri araştırma sonucu olarak ifade edilmektedir (Çıtak ve Ersoy 2016: 43-57).

Tablo 4.7: Çevresel, Sosyal ve Toplumsal Konulara İlişkin Açıklamalar

Çevresel, Sosyal ve Toplumsal Konulara İlişkin Açıklamalar					
<i>Sektör</i>	<i>ÇED Raporu</i>	<i>Rapor yok/ Açıklama var</i>	<i>Rapor yok/ Açıklama yok</i>	<i>Diğer*</i>	<i>Genel Toplam</i>
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer sosyal Hizmetler			2		2
Elektrik Gaz ve Su		1			1
İmalat Sanayii		9	1		10
İnşaat ve Bayındırlık				1	1
Kağıt ve Kağıt Ürünleri, Basım Yayın		2			2
Madencilik	1	1			2
Mali Kuruluşlar		4	8		12
Taş ve Toprağa Dayalı		2			2
Teknoloji			1		1
Toptan ve Perakende Ticaret, Otel ve Lokantalar		2	3		5
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama			1		1
Genel Toplam	1	21	16	1	39

*Bir şirkette İlerleme Raporu Başlığı altında açıklama mevcuttur.

Çevresel, Sosyal ve Toplumsal konulara ilişkin açıklamalarda bulunan şirket sayısı ise 22’dir (Tablo 4.7). Çevresel, Sosyal ve Toplumsal konular hem kurumsal sosyal sorumluluk hem de sürdürülebilirlik raporlarının içeriğinde yer alan konulardır. Bu bağlamda 22 şirket bu konulara ilişkin yaklaşımlarını ve yaptıkları faaliyetleri rapor formatında değil internet sitelerinde yer verdikleri açıklamalar ile sunmaktadırlar. Bu açıdan ülkemiz şirketlerinin organizasyonların ekonomik boyutunun ötesinde etkilerinin olduğunun bilincinde oldukları ve bu konuyu paydaşları ile paylaşmak amacıyla internet sitelerini bir iletişim platformu olarak kullandıkları görülmektedir.

6. SONUÇ

Günümüzde, kurumsal yönetim hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde önemli bir konudur. Kurumsal yönetimle amaçlanan şirketlerin şeffaflık, hesap verebilirlik, sorumluluk ve adalet ilkeleri doğrultusunda yönetilmesinin sağlanmasıdır. Kurumsal yönetim, yönetim, yönetim kurulu ve diğer paydaşlar arasındaki ilişkiyle ilgilidir. Süreçlerini iyileştiren şirketlerin gelişimi ülkenin ekonomik gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

Bu çalışmada, BİST 100 Endeksinde yer alan fakat BİST Sürdürülebilirlik Endeksi değerlemeye tabi şirketler listesinde yer almayan şirketlerin kurumsal sitelerinde yayınladıkları raporlar esas alınarak bu şirketlerin profilleri içerik analizi yöntemi ile ortaya konmaya çalışılmıştır. Şirketlerin kurumsal internet siteleri incelendiğinde sitelerin içeriklerinde farklılıklar olduğu, yasal zorunluluktan kaynaklı açıklanması zorunlu veriler dışında yayınladıkları raporların birbirinden farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Sürdürülebilirlik faaliyetlerine ilişkin rapor ve açıklamalar sınırlı sayıdadır. Sürdürülebilirlik çalışmaları şirketlere pozitif getiri sağlamakta, yatırımcılar açısından düşünüldüğünde ise; işletmelerin sürdürülebilirlik politikaları ve şirketlerin büyüme, rekabet edebilme kapasitelerine ilişkin bilgi sahibi olan yatırımcılar daha sağlıklı kararlar verebileceklerdir.

İnternette kurumsal raporlama sağladığı birçok avantaj ile gittikçe artan bir ivme kazanmaktadır. Bu nedenle, gelecekteki araştırmalar hem kurumsal yönetim özellikleri hem de şirket özellikleri ve kurumsal internet raporlama seviyesi arasındaki ilişkiyi değerlendirebilir. Kullanıcıların farklı ihtiyaçlarını daha iyi anlamak ve kurumsal sitede yayınlanan raporların etkinliğini ölçmek için finansal bilgileri indirmek veya görüntülemek için kurumsal web sitelerine yapılan ziyaretlerin sıklığı gibi yan faktörlerin dikkate alındığı çalışmalar yapılarak yatırımcılar vasıtasıyla şirketlerin sürdürülebilirlik çalışmalarının etkinliği de denetlenebilir.

Kaynaklar

- Ahmed, A., Burton, B., & Dunne, T. (2017). The determinants of corporate internet reporting in Egypt: an exploratory analysis. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 7(1), 35-60.
- Al-Htaybat, K. (2011). Corporate online reporting in 2010: a case study in Jordan. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 9(1), 5-26.
- Aly, D., Simon, J., & Hussainey, K. (2009). Determinants of corporate internet reporting: evidence from Egypt. *Managerial Auditing Journal*, 25(2), 188-202.
- BİST. (2014). *Şirketler İçin Sürdürülebilirlik Rehberi*. İstanbul: Borsa İstanbul.
- Boubaker, S., Lakhali, F., & Nekhili, M. (2012). The determinants of web-based corporate reporting in France. *Managerial Auditing Journal*, 27(2), 126-155.
- Bozcuk, A. (2012). Internet financial reporting: Turkish companies adapt to change. *Managerial Finance*, 38(8), 786-800.
- Çıtak, L., & Ersoy, E. (2016). Firmaların BİST Sürdürülebilirlik Endeksine Alınmasına Yatırımcı Tepkisi: Olay Çalışması Ve Ortalama Testleri İle Bir Analiz. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 8(1), 43-57.
- EIRIS. (2015). *BİST Sürdürülebilirlik Endeksi Araştırma Metodolojisi*. İstanbul: EIRIS. <http://www.borsaistanbul.com> adresinden alındı
- <https://cgf.ku.edu.tr/tr/content/kurumsal-yonetim-nedir>. (2017). 10 5, 2017 tarihinde <https://cgf.ku.edu.tr/tr/content/kurumsal-yonetim-nedir> adresinden alındı
- Knox, S., & Maklan, S. (2006). Corporate social responsibility : moving beyond investment towards measuring outcomes. 22(5), 508-516. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.595.5062&rep=rep1&type=pdf> adresinden alındı
- Koç Üniversitesi. (2017, Eylül 20). *Kurumsal Yönetim Nedir?* Koç Üniversitesi: <https://cgf.ku.edu.tr/tr/content/kurumsal-yonetim-nedir> adresinden alındı
- Mitra, R., Hossain, D., & Mazumder, M. (2017). Web-based Corporate Reporting: An Exploratory Study on the Bangladeshi Companies. *Middle East Journal of Business*, 12(3), 25-30.
- Momany, M., & Al-Shorman, S.-D. (2006). Web-Based Voluntary Financial Reporting of Jordanian Companies. *International Review of Business Research Papers*, 2(2), 127-139.
- Momany, M., Al-Malkawi, H.-A., & Mahdy, E. (2014). Internet financial reporting in an emerging economy: evidence from Jordan. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 4(2), 158-174.

Özsözgün Çalışkan, A., & Güler, H. (2013). Şeffaflık ve Kamuyu Aydınlatma Ekseninde İnternette Finansal Raporlama. *Mali Çözüm*, 57-84.

Özsözgün Çalışkan, A., & Güler, H. (2014). Corporate Reporting On The Internet: An Investigation On Turkish Listed Companies. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*, XXXVI(II), 251-274.

EK.1

Kapsam Şirketleri: BIST Sürdürülebilirlik Endeksi ve 2017 Yılı Değerlemeye Tabi Şirketler Listesinde Yer Almayan Şirketler

SIRA NO	ŞİRKET ADI	SEKTÖR
1	ALARKO GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
2	ALCATEL LUCENT TELETAS TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	TEKNOLOJİ
3	AYGAZ A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
4	ALKİM ALKALİ KİMYA A.Ş.	KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ, BASIM YAYIN
5	ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.	TAŞ TOPRAĞA DAYALI
6	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SANAYİİ A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
7	CARREFOURSA CARREFOUR SABANCI TİCARET MERKEZİ A.Ş.	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET, OTEL VE LOKANTALAR
8	ÇELEBİ HAVA SERVİSİ A.Ş.	ULAŞTIRMA, HABERLEŞME VE DEPOLAMA
9	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
10	DEVA HOLDİNG A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
11	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
12	GALATASARAY SPOR TİF SİNİ VE TİCARİ YATIRIMLAR A.Ş.	EĞİTİM, SAĞLIK, SPOR VE DİĞER SOSYAL HİZMETLER
13	GÖZDE GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
14	GSD HOLDİNG A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
15	HALK GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
16	İHLAS HOLDİNG A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
17	İPEK DOĞAL ENERJİ KAYNAKLARI ARAŞTIRMA VE ÜRETİM A.Ş.	MADENCİLİK
18	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
19	KARSAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
20	KARTONSAN KARTON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ, BASIM YAYIN
21	KONYA ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI
22	MAVİ GİYİM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET, OTEL VE LOKANTALAR
23	METRO TİCARİ VE MALİ YATIRIMLAR HOLDİNG A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
24	NET TURİZM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET, OTEL VE LOKANTALAR
25	ODAŞ ELEKTRİK ÜRETİM SANAYİ TİCARET A.Ş.	ELEKTRİK GAZ VE SU
26	PARK ELEKTRİK ÜRETİM MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	MADENCİLİK
27	SASA POLYESTER SANAYİ A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
28	TEKNOSA İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş.	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET, OTEL VE LOKANTALAR
29	TESCO KİPA KİTLE PAZARLAMA TİCARET LOJİSTİK VE GIDA SANAYİ A.Ş.	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET, OTEL VE LOKANTALAR
30	TRABZONSPOR SPOR TİF YATIRIM VE FUTBOL İŞLETMECİLİĞİ TİCARET A.Ş.	EĞİTİM, SAĞLIK, SPOR VE DİĞER SOSYAL HİZMETLER
31	TURCAS PETROL A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
32	TÜMOSAN MOTOR VE TRAKTÖR SANAYİ A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
33	VAKIF GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
34	YATAŞ YATAK VE YORGAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İMALAT SANAYİİ
35	YAZICILAR HOLDİNG A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
36	ANEL ELEKTRİK PROJE TAAHHÜT VE TİCARET A.Ş.	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK
37	İCBC TURKEY BANK A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
38	KİLER GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR
39	ŞEKERBANK T.A.Ş.	MALİ KURULUŞLAR